

Det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikalisering och våldsbejakande extremism 2024–2027

Statsrådets principbeslut
11.7.2024

Det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism 2024–2027

Statsrådets principbeslut 11.7.2024

		Tema	Inre säkerhet
Utgivare	Inrikesministeriet		
Författare	Jenni Raitanen		
Språk	svenska	Sidantal	42
Referat	<p>I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering ingår en föresats om att utarbeta ett uppdaterat nationellt åtgärdsprogram för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och extremism. Åtgärdsprogrammet bereddes vid inrikesministeriet, och programmet godkändes i form av statsrådets principbeslut den 11 juli 2024. Principbesluten binder den regering som har godkänt dem.</p> <p>I åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism 2024–2027 fastställs det åtgärder för att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Åtgärder har delats upp i arbete på nationell, regional och lokal nivå och på individnivå. Antalet åtgärder är sammanlagt 43 och de anknyter till flera olika aktörers verksamhetsområden. Centrala teman i åtgärdsprogrammet är att förebygga och bekämpa alla former av våldsbejakande extremism, samarbetet mellan olika aktörer samt att stärka kompetensen och öka informationen.</p> <p>Åtgärdsprogrammet baserar sig på tidigare utfört arbete och de tidigare åtgärdsprogram som utarbetats i Finland och fortsätter med de centrala teman som identifierats i dessa. I åtgärdsprogrammet har man dessutom beaktat nuläget och dagens behov och försökt förutse hur fenomen som anknyter till våldsbejakande extremism kan komma att förändras. Också nya aktörer medverkar i genomförandet av åtgärdsprogrammet.</p>		
Nyckelord	radikaliserings, extremism, förebyggande, bekämpning, säkerhet och trygghet		
Ärendenr.	VN/27315/2023	Projektnr.	SM051:00/2023

Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisy ja torjunnan toimenpideohjelma 2024-2027

Periaatepäätös 11.7.2024

	Teema	Sisäinen turvallisuus
Julkaisija	Sisäministeriö	
Tekijä/t	Jenni Raitanen	
Kieli	ruotsi	Sivumäärä 42
Tiivistelmä	<p>Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on linjattu päivitettävän kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyn ja torjunnan toimenpideohjelman laatimisesta. Sisäministeriössä valmisteltiin toimenpideohjelma, joka hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksenä 11.7.2024. Periaatepäätökset sitovat sitä hallitusta, joka on ne hyväksynyt.</p> <p>Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn ja torjunnan toimenpideohjelma 2024-2027 määrittelee toimenpiteitä väkivaltaisen radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan. Toimenpiteet on jaoteltu kansallisen tason toimintaan, alueellisen ja paikallisen tason toimintaan sekä yksilötason työskentelyyn. Yhteensä toimenpiteitä on 43, ja ne liittyvät useiden eri toimijoiden toimialaan. Keskeisiä teemoja toimenpideohjelmassa ovat kaikkien väkivaltaisen ekstremismin muotojen ennaltaehkäisy ja torjunta, yhteistyö eri toimijoiden välillä sekä osaamisen vahvistaminen ja tiedon lisääminen.</p> <p>Toimenpideohjelma pohjautuu aiemmin Suomessa tehdyille työlle ja toimenpideohjelmille, ja jatkaa näissä tunnistettuja keskeisiä teemoja. Lisäksi toimenpideohjelmassa on huomioitu nykypäivän tilanne ja tarpeet sekä pyritty ennakoimaan muutoksia, joita väkivaltaiseen ekstremismiin liittyvissä ilmiöissä voi tapahtua. Toimenpideohjelman toteutukseen on saatu mukaan myös uusia toimijoita.</p>	
Asiasanat	radikalisoituminen, ääriajattelu, ennaltaehkäisy, torjunta, turvallisuus	
Asianumero	VN/27315/2023	Hankenumero SM051:00/2023

**National Action Plan for the Prevention and Combating of Violent
Radicalisation and Violent Extremism 2024–2027**
Government resolution 11 July 2024

		Subject	Internal security
Publisher	Ministry of the Interior		
Author(s)	Jenni Raitanen		
Language	Swedish	Pages	42
Abstract	<p>The Programme of Prime Minister Petteri Orpo's Government states that an updated national action plan for the prevention and combating of violent radicalisation and extremism will be drawn up. The Ministry of the Interior prepared the action plan, which was adopted as a government resolution on 11 July 2024. Government resolutions are binding on the Government that adopted them.</p> <p>The Action Plan for the Prevention and Combating of Violent Radicalisation and Violent Extremism 2024-2027 defines actions for preventing and combating violent radicalisation and violent extremism. The actions are divided into national-level, regional-level and local-level activities and individual-level work. The total number of actions is 43 and they are related to the areas of responsibility of several different stakeholders. The key themes of the Action Plan are the prevention and combating of all forms of violent extremism, cooperation between different stakeholders, strengthening competence and raising awareness.</p> <p>The Action Plan is based on earlier work and action plans carried out in Finland and continues the key themes identified in them. In addition, the Action Plan takes into account the current situation and needs, and aims to anticipate changes that may occur in phenomena related to violent extremism. New stakeholders are also involved in the implementation of the Action Plan.</p>		
Keywords	radicalisation, extremism, prevention, combating, security		
Reference no.	VN/27315/2023	Project no.	SM051:00/2023

Innehåll

1	Bakgrund	9
1.1	Inledning	9
1.2	Bakgrund och grunderna för arbetet	10
1.3	Utarbetande av det uppdaterade åtgärdsprogrammet.....	11
1.4	Nationella definitioner	12
1.5	Åtgärdsprogrammets mål.....	15
1.6	Finlands strategi för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism	15
1.7	Samordning av förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och extremism på nationell nivå	16
1.8	Ansvariga aktörer för främjande av åtgärdsprogrammet	17
1.9	Utvärdering av åtgärdsprogrammet	18
2	Åtgärder	20
2.1	Verksamhet på nationell nivå.....	20
2.2	Verksamhet på regional och lokal nivå	27
2.3	Arbete på individnivå.....	33
	Bilagor.....	37
	Källor.....	39

1 Bakgrund

1.1 Inledning

Våldsbejakande radikaliseringsprocess beskriver en process hos en person som när den framskrider gör att personen börjar se våld som en godtagbar metod för att nå målen enligt en ideologi. Människor i olika åldrar och med olika bakgrund kan radikaliserats våldsamt, och det finns ingen gemensam profil för människor som genomgått en sådan process.

Våldsbejakande extremism är användning av, hot om, uppmuntran till eller stöd av våld utifrån en ideologisk grund. Till detta räknas också verksamhet som orsakar materiella skador. I praktiken kan våldsbejakande extremism innebära till exempel misshandel, olaga hot, skadegörelse och i värsta fall terrordåd. Våldsbejakande extremism förekommer i form av olika ideologier, såsom radikal islamistisk ideologi, högerradikal ideologi eller till exempel sådant motstånd mot landets högsta ledning där våld anses berättigat. Våldsbejakande extremism är ett fenomen som ständigt förändras. I Finland inriktas förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism på alla former av våldsbejakande extremism. Att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism är en viktig del av bekämpningen av terrorism.

Typiskt för våldsbejakande extremistiska ideologier är uppfattningen om att den egna referensgruppen är utsatt för ett så pass betydande hot att användningen av våld anses vara berättigad eller till och med en skyldighet för att svara på hotet. Hotet om straffrättsliga straff är därför i allmänhet inte en fungerande metod för förebyggande. Det är mer effektivt att försöka förebygga våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism så tidigt som möjligt. Men i situationer där förebyggande åtgärder inte längre är tillräckliga blir olika metoder för bekämpning viktiga.

Utgångspunkten och målet för förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism i Finland är att respektera och skydda de grundläggande och mänskliga rättigheterna och de centrala rättsstatliga principerna. Om arbetet för att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism är framgångsrikt, stärks också det allmänna förtroendet och upplevelsen av rättvisa i samhället.

När det gäller att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism är samarbetet mellan olika aktörer centralt. Särskilt när det gäller förebyggande åtgärder är det viktigt att hela samhället deltar. Förebyggande åtgärder kan bidra till att förebygga inte bara våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism utan även andra skadliga fenomen. Samtidigt kan även andra strategier och åtgärdsprogram ha en förebyggande inverkan på våldsbejakande radikaliserings- och våldsbejakande extremism. Också till exempel statsrådets

handlingsprogram för att bekämpa rasism och främja likabehandling¹ stöder uppnåendet av målen för detta åtgärdsprogram. Kontaktytorna mellan olika åtgärdsprogram och strategier framhäver också behovet av sektorsövergripande samarbete vid förebyggandet av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism påverkas också av faktorer som detta åtgärdsprogram inte har någon möjlighet att inverka på. Det bör också uppmärksammas, att trots att åtgärdsprogrammet fokuserar på att vägleda olika samhällsaktörer när det gäller förebyggande och bekämpning, utesluter detta inte betydelsen av enskilda personers och familjers verksamhet för förebyggande och bekämpning av dessa fenomen. Vid planeringen av åtgärderna i programmet och kommunikationen om det är det viktigt att på ett sektorsövergripande sätt beakta även dem som behöver stöd, vägledning eller information i anslutning till annat än deras yrkesroll. Flera av åtgärderna kommer när de framskrider att förbättra olika yrkespersoners färdigheter att främja även denna målgrupps deltagande i förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Vid utarbetandet av det nu uppdaterade åtgärdsprogrammet har man i omfattande utsträckning utnyttjat kompetensen hos olika sakkunniga. Åtgärdsprogrammet baserar sig på redan utfört arbete och tidigare utarbetade åtgärdsprogram i Finland och fortsätter med centrala teman som identifierats i dessa. Dessutom har man i det nu uppdaterade åtgärdsprogrammet beaktat nuläget och aktuella behov och riktat blicken mot framtiden i syfte att försöka förutse hur fenomen som anknyter till våldsbejakande extremism kan komma att förändras. Också nya aktörer har engagerats att delta i genomförandet av åtgärdsprogrammet.

Jämfört med tidigare har åtgärdsprogrammets namn ändrats så att det utöver förebyggande även omfattar bekämpningsåtgärder, det vill säga åtgärder för att hantera situationer där förebyggande åtgärder inte längre är tillräckliga. Denna ändring återspeglar dock inte en ändring av åtgärdsprogrammets fokusområde, eftersom också tidigare åtgärdsprogram utöver de förebyggande åtgärderna har omfattat åtgärder som sammanhänger med bekämpning.

1.2 Bakgrund och grunderna för arbetet

Våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism har förebyggts målmedvetet i Finland sedan 2012 då det första nationella åtgärdsprogrammet²

---

¹Vid utarbetandet av detta åtgärdsprogram pågår beredningen av det ovan nämnda handlingsprogrammet. Utkastet till handlingsprogrammet finns i [Utlåtande.fi](https://www.utlatande.fi).

² [Sammanhållningen i samhället som mål – nationellt åtgärdsprogram för att förebygga våldsbejakande extremism](#) (på finska, presentationsblad på svenska)

fastställdes. Sedan dess har två nationella åtgärdsprogram³ utarbetats. Det nu uppdaterade åtgärdsprogrammet är det fjärde i ordningen, och riktlinjerna för utarbetandet av programmet finns i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering⁴.

Genomförandet av det nationella åtgärdsprogrammet 2016 utvärderades av en extern utvärderare och utvärderingsrapporten publicerades i april 2019⁵. Också Förenta nationernas (FN) säkerhetsråds antiterrorismkommitté och dess verkställande direktorat (*The United Nations Security Council Counter-Terrorism Committee Executive Directorate, CTED*) har genomfört en uppföljande utvärdering till sin landsutvärdering i april 2019 och har i rapporten till sitt uppföljningsbesök gett Finland vissa rekommendationer⁶.

Bakgrunden till och utgångspunkterna för arbetet med det nu uppdaterade åtgärdsprogrammet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism är de samma som vad som fastställts i det tidigare åtgärdsprogrammet. Våldsbejakande extremism är ett hot mot demokratin, de grundläggande och mänskliga rättigheterna och samhällsfreden. I Finlands grundlag föreskrivs bland annat att alla har rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet, och ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person⁷. Typiskt för våldsbejakande extremistiska ideologier är dock att människor indelas i vi och dem, och människor och grupper av människor som inte anses tillhöra den egna gruppen tillskrivs ett annat människovärde. Denna indelning ligger till grund för rättfärdigandet av bruket av ideologiskt motiverat våld. Syftet med förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism är att skydda demokratin, de grundläggande och mänskliga rättigheterna och de centrala rättsstatliga principerna.

Det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism styr förebyggandet och bekämpningen nationellt, regionalt och lokalt. Internationellt arbete är också en viktig del av verksamheten.

---

³ Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism , Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism 2019–2023: Statsrådets principbeslut 19.12.2019

⁴ Ett starkt och engagerat Finland – regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 20.6.2023

⁵ Utvärdering av inrikesministeriets nationella åtgärdsprogram för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism (på finska, presentationsblad på svenska)

⁶ Report of the Counter-Terrorism Committee on its follow-up visit to the Republic of Finland (9–11 April 2019)

⁷ Finlands grundlag 11.6.1999/731

1.3 Utarbetande av det uppdaterade åtgärdsprogrammet

Det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism utarbetades i brett samarbete med olika aktörer. För att styra utarbetandet av åtgärdsprogrammet tillsattes en styrgrupp med representanter för centrankriminalpolisen, justitieministeriet, Utbildningsstyrelsen, Polisstyrelsen, Försvarsmakten, Brottsförklaringsmyndigheten, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, skyddspolisstyrelsen och finansministeriet.

Som en del av det förberedande arbetet med åtgärdsprogrammet ordnades workshoppar med olika teman i anknytning till våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Sammanlagt ordnades sju workshoppar⁸. I dessa deltog representanter för bland annat ministerier, ämbetsverk, universitet, organisationer och sammanslutningar. Tack vare deltagarnas olika bakgrund och mångsidiga kompetens olika synvinklar. Även om de teman som behandlades i workshopparna var olika förekom vissa återkommande ämnesområden i diskussionerna. Dessa var bland annat diskussionen om ideologier och världsbilder i förändring, betydelsen av social gemenskap vid våldsbejakande radikaliserings och i förebyggande av radikaliserings samt vikten av individuellt bemötande i kund- och klientarbetet. Som en del av utarbetandet av uppdateringen av åtgärdsprogrammet beställdes utöver temaworkshopparna också en workshop där framtidsforskning utnyttjades. I workshoppen bedömdes vilka de viktigaste trenderna i samband med våldsbejakande extremism är och scenarier i anknytning till fenomenet utarbetades. Framtidsscenarierna bidrog med perspektiv som användes vid planeringen av åtgärdena.

Utöver workshopparna hördes vid utarbetandet av åtgärdsprogrammet många olika aktörer, först om de enskilda utkasterna till åtgärder, och därefter om hela utkastet till åtgärdsprogrammet. Vid utarbetandet gjordes också en bedömning av könsekvenserna på rekommendation av social- och hälsovårdsministeriet⁹. Vid planeringen av utvärderingen av åtgärdsprogrammet utnyttjades dessutom resultaten från det EU-finansierade projektet INDEED¹⁰, i vilket Helsingfors universitet representerar Finland. Också Polisyrkeshögskolan producerade material till inrikesministeriet i anknytning till utarbetandet av åtgärdsprogrammet. När det gäller den strategiska kommunikationen med anknytning till åtgärdsprogrammet erbjöds skräddarsytt stöd från Europeiska kommissionens *Radicalisation Awareness Network* (RAN). Utöver detta beaktades vid utarbetandet av åtgärdsprogrammet dessutom internationella och nationella dokument och akademisk forskning.

---

⁸ Workshopparnas teman: 1) Ideologier, aktuella fenomen, prognostisering av framtida fenomen 2) Definition av de viktigaste termerna 3) Könsperspektivet 4) Barn och ungdomar 5) Internet, sociala medier, ny teknik 6) Samarbete 7) Andra viktiga frågor

⁹ [Social- och hälsovårdsministeriets webbplats om jämställdhetsintegrering](#)

¹⁰ [INDEED-projektets webbplats](#)

1.4 Nationella definitioner

Våldsbejakande radikaliserings, våldsbejakande extremism och terrorism har inga etablerade internationella definitioner.

I Finland har arbetet baserats på definitioner som fastställdes i det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism 2016, och samma definitioner användes också huvudsakligen i åtgärdsprogrammet 2019–2023. Dessa definitioner har preciserats ytterligare i detta åtgärdsprogram¹¹.

Våldsbejakande radikaliserings beskriver en process hos en person som när den framskrider gör att personen börjar se våld som en godtagbar metod för att nå målen enligt sin ideologi. Våldsbejakande radikaliserings kan leda till våldsamma extremistiska eller terroristiska handlingar. Bakom våldsbejakande radikaliserings ligger alltid flera orsaker, och det finns ingen gemensam profil för människor som har radikaliserats. Faktorer som inverkar på våldsbejakande radikaliserings har undersökts relativt mycket, och de anknyter till allmänna samhällsliga, sociala och individuella faktorer.

Våldsbejakande extremism är sådan användning av, hot om, uppmuntran till eller stöd av våld som har en ideologisk grund. Våldsbejakande extremistisk verksamhet kan också orsaka materiella skador. Våldsbejakande extremism kan ingå i vilken ideologi som helst som rättfärdigar våld. Våldsbejakande extremism är ofta förknippad med strävan att skapa en känsla av rädsla och osäkerhet. Terrorism är den mest extrema formen av våldsbejakande extremism. Hatbrott¹² är extremistiska brott när motivet till gärningen är gärningsmannens extremistiska ideologi. Att skilja mellan begreppen kan dock ibland vara en utmaning. I fråga om brott som anknyter till terrorism bestäms gärningsmannens terroristiska syfte i Finland enligt definitionerna i 34 a kap. 6 § i strafflagen.

Typiskt för **terrorism** som fenomen är att det är fråga om målinriktad och ideologiskt motiverad verksamhet som syftar till att skapa oro och rädsla i samhället och påverka beslutsfattandet genom användning av eller hot om våld eller verksamhet som stöder användningen av våld. Terrordåd kan leda till förlust av människoliv och allvarliga materiella skador. Dessutom kan de få politiska och ekonomiska konsekvenser. Till terrorism hör också verksamhet som stöder terrorismen, till exempel spridning av propaganda, ekonomiskt stöd till individer och grupper som deltar i terroristverksamhet och rekrytering av nya medlemmar till terroristorganisationer.

Brott som begåtts i terroristiskt syfte definieras i Finland i 34 a kap. i strafflagen. Vid definieringen av terroristbrott har EU-bestämmelser och våra internationella förpliktelser beaktats. Finlands terrorismbekämpning styrs av den nationella strategin för bekämpning av terrorism¹³.

---

¹¹ Sedan det tidigare åtgärdsprogrammet färdigställdes har terrorism definierats även i [Ordlistan om inre säkerhet](#), och denna definition utnyttjades för definitionerna i detta åtgärdsprogram.

¹² Du kan läsa mera om definitioner av hatbrott på [inrikesministeriets webbsida om hatbrott](#) och [polisens webbsida om hatbrott](#).

¹³ [Nationell strategi för bekämpning av terrorism 2022–2025](#)

Med **ideologi** avses i detta åtgärdsprogram tankevärldar vars utgångspunkter kan vara till exempel tolkningar av vad grupper av människor, världen, religion, relationen mellan människor och stater, människovärdet och helighet är. Detta påverkar bland annat individens identitet och moraluppfattning.

Fokusområde för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Utbredningen av våldsbejakande extremism kan påverkas av beslut och åtgärder som vidtas inom olika samhällspolitiska områden. Till exempel kan en framgångsrik utbildningspolitik, social- och hälsovårdspolitik och sysselsättningspolitik bidra till att förebygga våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. På motsvarande sätt kan dessa om de misslyckas skapa en grogrund för våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Med tanke på samhället är det viktigt att främja välfärd och förebygga utslagning, men de förebygger inte i sig våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Det bör också uppmärksammas att trots att åtgärdsprogrammet fokuserar på vägledning av olika samhällsaktörer i förebyggande och bekämpning, utesluter detta inte betydelsen av enskilda personers och familjers verksamhet för förebyggande och bekämpning.

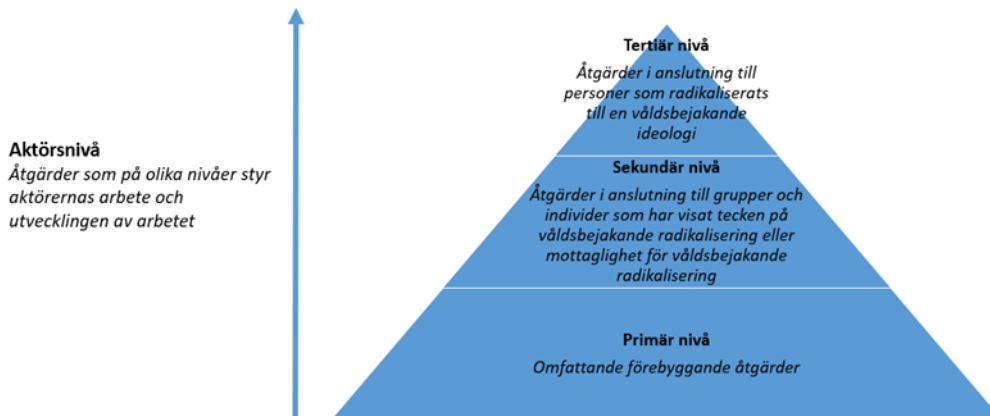
I detta åtgärdsprogram ingår åtgärder som hänför sig till förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism¹⁴. Med förebyggande åtgärder avses åtgärder som syftar till att förebygga uppkomsten av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Åtgärder för bekämpning gäller däremot för situationer där förebyggande åtgärder inte längre är tillräckliga. Sådana situationer är till exempel situationer där man försöker avvärja ett hot som sammanhänger med våldsbejakande extremism eller där man arbetar med personer som redan är radikaliserade i en riktning som bejakar våld. Åtgärderna hänför sig till primär, sekundär och tertiär nivå¹⁵ och innefattar individer, grupper och även samhället i större utsträckning.

Åtgärdsprogrammet styr åtgärderna också när det gäller aktörerna på primär, sekundär och tertiär nivå. På primär nivå kan till exempel arbetet på aktörsnivå bestå av att utveckla tjänster, på sekundär nivå av att skapa verksamhetsprocesser för hantering av oroväckande observationer och på tertiär nivå av att utveckla informationsutbytet och samarbetet mellan myndigheter i fråga om personer som redan genomgått en process för våldsbejakande radikaliserings.

---

¹⁴I engelsk litteratur används både begreppet *Preventing violent extremism* (PVE) och begreppet *Countering violent extremism* –(CVE).

¹⁵Den primära, sekundära och tertiära nivån har tidigare beskrivits i olika publikationer, utan en beskrivning av aktörsnivån, till exempel i [Challgren m.fl. 2016. Countering Violent Extremism: Applying the Public Health Model](#).

Figur 1: Åtgärdsprogrammets verksamhetsnivåer

1.5 Åtgärdsprogrammets mål

I kapitel tio "En trygg och kriställig rättsstat" i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering fastställs lägesbilden och målen enligt följande:

Lägesbild

Finland är en trygg och stabil rättsstat. De utmaningar som vårt samhälle och våra medborgare ställs inför är dock allt mer komplexa. Fenomenen berör flera samhällssektorer, och det krävs allt mer samarbete och nya verksamhetssätt för att identifiera fenomenen och ta itu med dem. Förändringarna i verksamhetsmiljön förutsätter också att befogenheterna och resurserna för aktörerna inom den inre säkerheten och rättsvården ökas. Kärnan i rättsstaten utgörs av medborgarnas förtroende för ett rättvist samhälle och rättssystem.

Långsiktiga mål fram till 2031

Finland är ett förtroendebaserat samhälle där säkerhet och rättvisa förverkligas. Rättsstaten är samhällets ryggrad. Myndigheterna skapar förutsättningar för en god vardag, och rättsvårdskedjan fungerar effektivt. I all sin verksamhet främjar Finland principerna om demokrati,

civilsamhället, de grundläggande och mänskliga rättigheterna samt rättsstaten.¹⁶

Syftet med åtgärdsprogrammet för att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism är att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i Finland. Ett framgångsrikt arbete för förebyggande och bekämpning bidrar till uppnåendet av regeringsprogrammets mål.

1.6 Finlands strategi för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism

Finlands insatser för att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism bygger på följande strategiska riktlinjer, som styr verksamhetens mål och åtgärder:

1. Förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism bygger på respekten för de grundläggande och mänskliga rättigheterna, ett demokratiskt samhälle och de centrala rättsstatliga principerna, och likaså främjas förverkligandet av dessa i samhället av arbetet för förebyggande och bekämpning.
2. Arbetet för att förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings och extremism riktas mot alla former av våldsbejakande extremism.
3. Förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism bygger på forskning, informationsutbyte och kunskapsledning. I fråga om forskningsbaserad kunskap behövs det också kunskap om situationen i Finland.
4. Våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism förebyggs och bekämpas lokalt, regionalt och nationellt. Arbetet bygger på samarbete mellan olika aktörer och multiprofessionellt samarbete. Aktörerna utbyter information sinsemellan inom de ramar som lagstiftningen tillåter, och olika hinder för informationsutbyte undanröjs. Vid planeringen och genomförandet av arbetet identifieras behovet av att involvera aktörer på bred front från samhällets olika sektorer och runt om i Finland samt betydelsen av internationellt samarbete.

---

¹⁶ Ett starkt och engagerat Finland – regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 20.6.2023, s. 187

5. Vid förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism identifieras sakkunskaperna hos personer med olika bakgrund och olika kompetens.
6. Vid förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism identifieras sådana hot mot olika individer, grupper av människor, sammanslutningar, samhället i större utsträckning och andra möjliga aktörer som orsakas av de fiendebilder som hör samman med våldsbejakande extremistiska ideologier.
7. Vid förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism identifieras att våldsbejakande radikaliserings är en individuell process som påverkas av många faktorer. Därför är också arbetsmetoderna olika i fråga om olika situationer och individer.
8. Vid förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism beaktas könsperspektivet genomgående.¹⁷

1.7 Samordning av förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och extremism på nationell nivå

Inrikesministeriet samordnar det nationella arbetet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Det nationella samarbetet utförs av en nationell arbetsgrupp för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Syftet med den nationella arbetsgruppens verksamhet är att dela aktuell information mellan olika aktörer, skapa en gemensam syn på situationen för våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i Finland och dela god praxis för förebyggande och bekämpning. Inom den nationella arbetsgruppen bildar inrikesministeriet dessutom mindre grupper, vilkas syfte är att bedriva mera konkret samarbete kring enskilda teman. Inrikesministeriet svarar för ordförandeskapet i den nationella arbetsgruppen och för samordningen av smågrupperna. Vid behov uppdateras vilka aktörer som bjuds in att delta i den nationella arbetsgruppen samt smågrupperna och deras antal.

Utöver det nationella samarbetet deltar inrikesministeriet och andra aktörer aktivt i det internationella samarbetet för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande

---

¹⁷Kön kan till exempel ha en inverkan på processen för våldsbejakande radikaliserings hos en person eller på verksamhet som anknyter till en våldsbejakande extremistisk ideologi.

radikalisering och våldsbejakande extremism. Inrikesministeriet delar också ut inbjudningar till internationella utbildningar till nationella samarbetspartner och strävar efter att bidra till att etablera bästa internationella praxis i Finland.

Vid förmedlingen av information på nationell nivå och utdelningen av inbjudningar till utbildningar fäster inrikesministeriet särskild uppmärksamhet vid att på ett genomgripande sätt öka kunnandet i hela Finland.

1.8 Ansvariga aktörer för främjande av åtgärdsprogrammet

Åtgärderna i åtgärdsprogrammet har delats upp i arbete på nationell, regional, lokal nivå och individnivå. I åtgärderna har det fastställts vilka som är *huvudansvariga* och vid behov *andra ansvariga* samt *viktiga aktörer* i anslutning till åtgärden.

I Finland anknyter förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikalisering och våldsbejakande extremism till flera olika aktörers verksamhetsområden, vilket möjliggör omfattande och verkningsfull verksamhet. Samtidigt medför det stora antalet aktörer utmaningar när det gäller fastställandet av ansvariga aktörer i fråga om en del av åtgärderna. Detta gäller främst åtgärder vars mål anknyter till flera aktörers arbete.

Vid fastställandet av ansvariga aktörer har man också till exempel identifierat kommunernas och välfärdsområdenas självstyre och att organisationers verksamhet är beroende av bland annat tillgänglig finansiering. Till följd av detta har dessa och motsvarande aktörer *inte fastställts som ansvariga aktörer för åtgärderna*. Det skulle dock också vara mycket viktigt att dessa aktörer bidrar till förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikalisering och våldsbejakande extremism, vilket framhävs särskilt i verksamhet på lokal nivå och individnivå. Därför har dessa aktörer fastställts som *viktiga aktörer* för flera av åtgärderna.

Utgångspunkten är att de olika aktörerna kan identifiera vilka av åtgärderna som anknyter till deras egen verksamhet, det egna verksamhetsområdet och eventuella lagstadgade uppgifter¹⁸, och bedöma vilka metoder och möjligheter de har för att främja åtgärderna. Aktörerna kan också alltid främja åtgärder även om de inte uttryckligen fastställts som ansvariga aktörer. Med tanke på framskridandet av åtgärdsprogrammet är det viktigt att de olika aktörerna är medvetna om åtgärderna för att kunna identifiera vilka åtgärder som anknyter till det egna verksamhetsområdet. Särskilt när det gäller åtgärder där den planerade verksamheten gäller lokal nivå eller individnivå framhävs vikten av de olika ministeriernas och ämbetsverkens kommunikation om åtgärderna. Ministeriernas och ämbetsverkens roll i fråga om åtgärderna kan förutom kommunikation omfatta uppgifter som gäller styrning och

---

¹⁸ Till exempel ett välfärdsområde kan besluta att endast ta på sig uppgifter inom sitt område som stöder dess lagstadgade uppgifter. För mer information se [finansministeriets webbplats](#).

stödjande samt främjande av åtgärden, beroende på vilka uppgifter som hör till dessa aktörers ansvar och verksamhetsområde. I rollen kan till exempel ingå informationsstyrning inom det egna förvaltningsområdet.

I flera av åtgärderna hänvisas det till tredje sektorn, vilket avser till exempel organisationer, religiösa samfund, idrottsklubbar, stiftelser och andra sammanslutningar.

När det gäller regionförvaltningsverkens och närings-, trafik- och miljöcentralernas roll måste reformen av statens regionförvaltning¹⁹ beaktas vid genomförandet av åtgärdsprogrammet.

På grund av sin roll i anknytning till samordningen av förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism på nationell nivå har inrikesministeriet en central uppgift i att sköta informationsförmedlingen. Inrikesministeriet ansvarar för den allmänna regelbundna kommunikationen i anslutning till åtgärdsprogrammet.

De aktörer som arbetar med åtgärderna ska själva utarbeta noggrannare genomförandeplaner för åtgärderna och vid behov utreda behovet av samarbete med andra. Inrikesministeriet kan vid behov stödja utarbetandet av genomförandeplaner och inledandet av samarbete mellan olika aktörer.

1.9 Utvärdering av åtgärdsprogrammet

Inrikesministeriet ansvarar som en del av den riksomfattande samordningen för planeringen av utvärderingen av hur åtgärdsprogrammet framskrider och för ordnandet av genomförandet av utvärderingen. Hur åtgärderna i åtgärdsprogrammet framskrider utvärderas årligen som en processutvärdering och vid utvärderingen utnyttjas utgångspunkterna för en utvärdering som baserar sig på verifierade uppgifter. Vid utvärderingen används ett frågeformulär för att utvärderingen ska vara enhetlig både mellan aktörerna och tidsmässigt.

Syftet med den årliga utvärderingen är att utreda hur genomförandet av åtgärdsprogrammet framskrider, vilka resultat som uppnåtts inom åtgärdsprogrammet och om det finns åtgärder som ännu inte har framskridit. I fråga om de sistnämnda utvärderas också orsakerna till bristerna i framstegen och hur man kan främja att åtgärderna framskrider. I samband med utvärderingen beaktas också hur de tillgängliga resurserna eventuellt påverkar hur åtgärderna framskrider.

Utifrån resultaten av den årliga utvärderingen planerar inrikesministeriet tillsammans med de nationella samarbetsparterna preciserande åtgärder, om det uppstår behov av sådana. Detta gör det möjligt att dra nytta av praktiska erfarenheter under hela åtgärdsprogrammets giltighetstid. Vid bedömningen av de preciserande åtgärderna beaktas dessutom alltid också skyddspolisens senaste nationella hotbedömning av terrorism samt annan väsentlig lägesinformation och forskning i anslutning till

---

¹⁹ Läs mer om reformen av statens regionförvaltning på [finansministeriets webbplats](#).

våldsbejakande extremism, så att eventuella preciserande åtgärder också ställs i relation till den aktuella situationen. Inrikesministeriet ansvarar för kommunikationen om utvärderingen och de preciserande åtgärderna.

Utöver utvärderingen av hur åtgärderna framskrider genomför inrikesministeriet pilotprojekt för utvärdering av effekterna av enskilda åtgärder i samarbete med de aktörer som deltar i genomförandet.

2 Åtgärder

2.1 Verksamhet på nationell nivå

Förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism utförs på nationell nivå i synnerhet av ministerierna och de ämbetsverk som är verksamma på riksnivå. Utöver dessa kan också bland annat forskare och organisationer bidra med åtgärder på nationell nivå. I åtgärderna på nationell nivå betonas inrikesministeriets aktiva roll i samordningen på nationell nivå och i sammanförandet av olika aktörer.

1. **Öka den evidensbaserade kunskapen om våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i Finland.** Målet är att öka kunskapen om hur våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism framträder i Finland. Det har gjorts mycket forskning om våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism internationellt. Denna forskning kan utnyttjas, men det är också viktigt att få närmare forskningsdata om Finlands kontext, inklusive till exempel granskning av faktorer som hänför sig till ålder och kön samt beaktande av eventuella regionala skillnader eller effekterna av segregation. I synnerhet forskare har en viktig roll i genomförandet av den forskning som hänför sig till åtgärden, och dessutom kan olika utredningar göras också till exempel av tredje sektorn. Vid granskningen kan man i möjligaste mån också utnyttja olika myndighetsmaterial samt till exempel observationer på fenomenivå på regional och lokal nivå. Främjandet av åtgärden underlättar den kunskapsbaserade styrningen och planeringen av eventuella årliga preciserande åtgärder i åtgärdsprogrammet.

Huvudansvariga: inrikesministeriet

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: forskare, tredje sektorn, Institutet för hälsa och välfärd

2. **Främja kommunikation som stöder förebyggandet av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att främja sådan kommunikation på nationell och lokal nivå som stöder förebyggandet och som är systematisk och aktuell, med beaktande av våldsbejakande extremisters narrativ och propaganda, felaktig information och desinformation i anslutning till våldsbejakande extremism samt förändringar i dessa.²⁰ Som en del av granskningen av kommunikationen beaktas också metoder för att nå olika målgrupper, inklusive icke-professionella. För att främja målet samordnar inrikesministeriet kommunikation om fenomenet av olika aktörer i samarbetsgruppen för att behandla teman som hänför sig till ärendet och dela med sig av god praxis.

Huvudansvariga: inrikesministeriet

---

²⁰ I den nationella strategin för bekämpning av terrorism 2022–2025 ingår en åtgärd som gäller myndighetskommunikationen efter en terrorattack.

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

3. **En nationell lägesbild över våldsbejakande extremism som baserar sig på jämförbar information sammanställs regelbundet.** Målet är att myndigheterna ska ha tillgång till en uppdaterad lägesbild med hjälp av vilken man också kan granska eventuella regionala skillnader och förändringar i dem. I lägesbilden utnyttjas uppgifter från brottsstatistik och olika aktörer samt informationsverktyget Sentimentti, som är avsett för säkerhetsmyndigheterna inom inrikesministeriet. Inrikesministeriet ansvarar för att främja åtgärden i och med sin roll i den nationella samordningen. Av lägesbilden kan vid behov också utarbetas en handling som är avsedd för mer omfattande bruk.

Huvudansvariga: inrikesministeriet

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

4. **Öka kunskapen om sambandet mellan våldsbejakande extremism och annan brottslighet i Finland.** Målet är att öka kunskapen om i vilken utsträckning våldsbejakande extremistisk verksamhet och annan brottslighet har kontaktytor i Finland. Varje huvudansvarig aktör ansvarar för främjandet av åtgärden inom sitt eget ansvarsområde. Inrikesministeriet samordnar den samarbetsgrupp som består av ansvariga aktörer för att dela information inom gruppen och utnyttjar informationen i lägesbilden över våldsbejakande extremism enligt överenskommelse med de ansvariga aktörerna. Andra aktörer, såsom forskare, kan också bidra till åtgärden.

Huvudansvariga: Polisstyrelsen, skyddspolisen, centralkriminalpolisen, Brottspåföljdsmyndigheten

Andra ansvariga: inrikesministeriet

Viktiga aktörer: Polisinrättningarna, lokala samarbetsnätverk, forskare, den nationella samarbetsgruppen

5. **Öka identifieringen av effekterna av hatretorik.** Målet är att öka identifieringen av vilka konsekvenser hatretorik har för våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Hatretorik kan gälla till exempel en persons etniska bakgrund, religion, kön eller könsuttryck eller personens sexuella läggning. Syftet med hatretorik är ofta att skapa en bild av att den grupp som är föremål för hatretorik till exempel är mindervärdig eller opålitlig. Till exempel kan rasism eller kvinnohat ta sig uttryck i hatretorik. Inrikesministeriet ansvarar för främjandet av åtgärden som en del av sin roll i den nationella samordningen och förmedlar bland annat information om ett fenomen till centrala aktörer på nationell, regional och lokal nivå, med beaktande också av aktörer som arbetar i digitala miljöer.

Huvudansvariga: inrikesministeriet

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

6. **Situationen och händelserna internationellt följs upp, deras återverkningar på Finland utvärderas och information delas mellan aktörerna.** Målet är att säkerställa att man i Finland kan förbereda sig på eventuella följdverkningar av situationen och händelserna internationellt på ett proaktivt sätt och att olika aktörer har tillgång till behövlig information om dessa. Situationen och händelserna

internationellt kan gälla till exempel konflikter, konsekvenserna av klimatförändringen, förändringar i de våldsbejakande extremisternas fiendebilder av ideologier eller desinformation eller misinformation. Internationella konflikter, regionala konflikter eller konflikter inom länder kan i sin tur exempelvis leda till fenomenet med utländska stridande. Varje aktör ansvarar för främjandet av åtgärden inom sitt eget ansvarsområde. Inrikesministeriet samordnar den samarbetsgrupp som består av ansvariga aktörer för att dela information inom gruppen och utnyttjar informationen i lägesbilden över våldsbejakande extremism enligt överenskommelse med de ansvariga aktörerna.

Huvudansvariga: utrikesministeriet, skyddspolisen, Migrationsverket, centralkriminalpolisen, inrikesministeriet

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: forskare

7. **Öka kunskapen om den offentliga debattens konsekvenser för våldsbejakande radikaliserings hos aktörer med inflytande.** Målet är att genom gemensam diskussion och förmedling av information öka kunskapen hos personer med inflytande om vilka konsekvenser den offentliga debatten kan ha för våldsbejakande radikaliserings. Våldsbejakande extremister kan till exempel utnyttja den offentliga debatten som en del av skapandet av narrativ i anslutning till den egna ideologin, och därför är det viktigt att identifiera de potentiella konsekvenserna av den offentliga debatten. Den offentliga debatten kan också påverka det allmänna diskussionsklimatet i Finland. Personer med inflytande kan vara till exempel medierepresentanter, politiker, religiösa ledare och påverkare i sociala medier. Inrikesministeriet ansvarar för främjandet av åtgärden, men också till exempel tredje sektorn kan bidra till att främja åtgärden.

Huvudansvariga: inrikesministeriet

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: tredje sektorn

8. **Förenhetliga polisinsatsernas praxis.** Målet är att utveckla polisens verksamhet så att praxis som stöder identifiering av våldsbejakande extremism och tillvägagångssätten för registrering av brott är så enhetliga som möjligt på riksnivå. Det är viktigt att främjandet av åtgärden samordnas som en del av den övriga utvecklingen av polisens verksamhet.

Huvudansvariga: Polisstyrelsen, inrikesministeriet

Andra ansvariga: polisinsatserna, centralkriminalpolisen

Viktiga aktörer:

9. **Stärka rättspsykiatriens roll.** Målet är att inom rättspsykiatrien stärka kompetensen i anslutning till våldsbejakande radikaliserings och samtidigt öka utnyttjandet av rättspsykiatrisk specialkompetens i förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Åtgärden kan främjas i synnerhet genom utbildning, samarbete och utveckling av verksamhetsprocesserna. Inrikesministeriet främjar åtgärden i och med sin roll i den nationella samordningen och andra ansvariga aktörer inom sitt eget ansvarsområde.

Huvudansvariga: inrikesministeriet, Institutet för hälsa och välfärd, den riksomfattande polikliniken vid Niuvanniemi sjukhus

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

10. **Utöka konsulteringen vid Niuvanniemi sjukhus i situationer där det finns risk för riktat våld och behov av psykiatrisk bedömning.** Målet är att säkerställa att individens psykiska hälsa beaktas på en tillräcklig nivå och att olika aktörer är medvetna om och i möjligaste mån kan utnyttja den service som den riksomfattande polikliniken vid Niuvanniemi sjukhus tillhandahåller vid konsultering, riskbedömning av våld eller planering av vård och rehabilitering.
Huvudansvariga: Institutet för hälsa och välfärd, Niuvanniemi sjukhus
Andra ansvariga: inrikesministeriet
Viktiga aktörer: lokala samarbetsnätverk, den nationella samarbetsgruppen
11. **Utveckla samarbetet för att identifiera effekterna av ny teknik i anslutning till våldsbejakande radikaliserings och extremism.** Målet är att öka den gemensamma kunskapen hos den privata teknikbranschen och de aktörer som deltar i förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism nationellt om särdragen i våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i digitala miljöer samt att öka prognostiseringen av vilka konsekvenser ny teknik, såsom artificiell intelligens, kan ha för våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Med hjälp av samarbetet kan man också undersöka olika sätt att utnyttja ny teknik för att förebygga och bekämpa dessa fenomen. Inrikesministeriet främjar åtgärden i och med sin roll i den nationella samordningen och bjuder in olika aktörer att delta i samarbetet.
Huvudansvariga: inrikesministeriet
Andra ansvariga:
Viktiga aktörer: den nationella samarbetsgruppen, den privata teknikbranschen
12. **Skapa nya samarbetspartnerskap.** Målet är att öka olika samhällsaktörers deltagande i förebyggandet och bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. För att främja denna åtgärd kommer man att undersöka olika sätt att bygga upp nya samarbetspartnerskap med aktörer inom den offentliga, privata och tredje sektorn på nationell, regional och lokal nivå. Inrikesministeriet och den nationella samarbetsgruppen granskar tillsammans främjandet av åtgärden på nationell nivå, även med beaktande av aktörer som arbetar i digitala miljöer. På lokal och regional nivå har i synnerhet de lokala samarbetsnätverken en viktig roll när det gäller att identifiera behoven och möjligheterna i anslutning till nya samarbetspartnerskap, med beaktande av särdragen i den egna regionen.
Huvudansvariga: inrikesministeriet, den nationella samarbetsgruppen, lokala samarbetsnätverk
Andra ansvariga:
Viktiga aktörer: kommunerna
13. **Kartlägga god internationell praxis för att utveckla verksamheten på nationell nivå.** Målet är att granska internationella verksamhetsmodeller, i synnerhet i de övriga nordiska länderna, för ordnandet av den nationella samordningen och samarbetet mellan olika aktörer och att utifrån detta utveckla modellerna för det nationella samarbetet och inrikesministeriets nationella samordning.
Huvudansvariga: inrikesministeriet
Andra ansvariga:
Viktiga aktörer:

14. **Öka samordningen på nationell nivå i fråga om finansieringen av tredje sektorn.** Målet är att öka samordningen av den finansiering som tredje sektor får för förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i syfte att främja en långsiktig och på riksomfattande nivå möjligast planmässig finansiering. Inrikesministeriet ansvarar för att främja åtgärden i och med sin roll i den nationella samordningen och bjuder in behövliga aktörer att delta i diskussionen i ärendet, så att också tredje sektorns aktörer hörs.
Huvudansvariga: inrikesministeriet
Andra ansvariga:
Viktiga aktörer:
15. **Utnyttja de ungas kunskaper i förebyggandet av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att engagera unga med olika bakgrund och i olika livssituationer i planeringen och genomförandet av förebyggandet av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism genom att göra det möjligt att lyfta fram de ungas kunskaper och erfarenheter. De unga har kunskaper till exempel i fråga om sociala medier och digitala spel, vilket är viktigt att utnyttja när man planerar förebyggande åtgärder. Dessutom har de unga förståelse bland annat för vardagsämnen som väcker diskussion i deras åldersgrupp och var diskussionen sker samt förståelse för vilka erfarenheter de unga har. Det är viktigt att utnyttja de ungas kunskaper både på nationell, regional och lokal nivå.
Huvudansvariga: inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet
Andra ansvariga: den nationella samarbetsgruppen, lokala samarbetsnätverk
Viktiga aktörer: tredje sektorn, kommunerna, regionförvaltningsverken, de ungas egna påverkansgrupper²¹
16. **Utbilda Försvarsmaktens personal i att identifiera våldsbejakande extremism och våldsbejakande radikaliserings.** Målet är att Försvarsmaktens centrala personal ska vara medveten om fenomen som hänförs till våldsbejakande extremism och kunna identifiera tecken på våldsbejakande radikaliserings som en del av sitt grundläggande arbete samt vid behov också få fördjupande utbildning i dessa fenomen. Inrikesministeriet kan för sin del stödja främjandet av åtgärden som en del av sin roll i den nationella samordningen.
Huvudansvariga: Försvarsmakten
Andra ansvariga: inrikesministeriet
Viktiga aktörer:
17. **Säkerställa att Försvarsmakten känner till verksamhetsätt och processer för hur man ska agera när det gäller observationer som har samband med våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att Försvarsmaktens personal ska veta hur man ska agera när det gäller observationer som har samband med våldsbejakande radikaliserings eller våldsbejakande extremism och var man vid behov kan få ytterligare information eller anvisningar. Observationer som har samband med våldsbejakande

---

²¹ Läs om de ungas möjligheter att påverka, till exempel på webbplatsen [Suomi.fi](https://suomi.fi).

radikalisering eller våldsbejakande extremism kan komma fram till exempel under beväringstjänst eller repetitionsövningar.

Huvudansvariga: Försvarmakten

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

18. **Försvarmakten träffar regelbundet sina viktigaste samarbetsparter i fråga om förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att genom samarbete säkerställa en gemensam lägesbild, informationsgång och samarbete mellan de centrala aktörerna.

Huvudansvariga: Försvarmakten

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

19. **Upprätthålla och utveckla kompetensen hos Brottsförklaringsmyndighetens personal.** Målet är att de som arbetar i olika arbetsuppgifter vid Brottsförklaringsmyndigheten ska få utbildning som stöder genomförandet av den egna arbetsbeskrivningen och på så sätt bättre kunna förebygga och bekämpa våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism som en del av sitt eget grundläggande arbete. Inrikesministeriet kan för sin del stödja främjandet av åtgärden som en del av sin riksomfattande roll i samordningen av förebyggande och bekämpning.

Huvudansvariga: Brottsförklaringsmyndigheten

Andra ansvariga: inrikesministeriet

Viktiga aktörer:

20. **Säkerställa att Brottsförklaringsmyndigheten har tydliga anvisningar och processer för behandling av observationer som har samband med våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att säkerställa att hela personalen vid Brottsförklaringsmyndigheten vet hur man ska agera när det gäller observationer som har samband med våldsbejakande radikaliserings eller våldsbejakande extremism och att personalen får det stöd som behövs för det fortsatta arbetet i anslutning till observationerna.

Huvudansvariga: Brottsförklaringsmyndigheten

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

21. **Utveckla informationsgången vid Brottsförklaringsmyndigheten.** Målet är att göra informationsgången smidigare inom Brottsförklaringsmyndigheten och med andra myndigheter för att minska riskerna i samband med våldsbejakande extremism. Utvecklingen samordnas med regeringsprogrammets föresatser.

Huvudansvariga: justitieministeriet, Brottsförklaringsmyndigheten

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

22. **Granska bedömningen av riskerna i anslutning till våldsbejakande extremism som en del av Brottsförklaringsmyndighetens praxis för klientbedömningen och beakta eventuella utvecklingsbehov som hänför sig till den.** Målet är att de risker som är förenade med våldsbejakande extremism ska identifieras systematiskt i olika skeden av bedömningen, såsom när påföljdsutredningar görs

och när planen för strafftiden och den individuella riskbedömningen av dem som dömts till kombinationsstraff utarbetas. Med hjälp av bedömningen är det möjligt att för fångar och brottspåföljds klienter bättre planera individuella åtgärder som motsvarar deras behov i fråga om riskfaktorer och skyddande faktorer.

Huvudansvariga: Brottspåföljdsmyndigheten

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

23. **Fastställa utifrån från Brottspåföljdsmyndighetens värden och strategiska mål kriterier för hurdana parter samarbetet ska bedrivas med.** Målet är att säkerställa att potentiella samarbetsparter inte kan utsätta i synnerhet fångar i utsatt ställning för radikaliserings i riktning mot en våldsbejakande extremistisk ideologi.
- Huvudansvariga:* Brottspåföljdsmyndigheten
- Andra ansvariga:*
- Viktiga aktörer:*
24. **Bedriva samarbete i fråga om våldsamt radikaliserade fångar som frigges.** Målet är att säkerställa att de risker som är förenade med våldsbejakande extremism bland fångar som frigges kan minskas efter frigivningen och att de skyddande faktorerna kan stärkas. I samarbetspartnerskapen framhävs särskilt kommuner, välfärdsområden, polisinsatser och aktörer inom tredje sektorn.
- Huvudansvariga:* Brottspåföljdsmyndigheten
- Andra ansvariga:*
- Viktiga aktörer:* kommunerna, välfärdsområdena, polisinsatserna, tredje sektorn
25. **Upprätthålla och utveckla kompetensen hos förläggningarnas personal i anslutning till våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att förläggningarnas anställda ska få utbildning om våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism samt utbildning och information om aktuella fenomen som hänför sig till våldsbejakande extremism. I utbildningarna kan man utnyttja redan existerande material²². Inrikesministeriet kan för sin del stödja främjandet av åtgärden som en del av sin roll i den nationella samordningen.
- Huvudansvariga:* Migrationsverket, förläggningarna
- Andra ansvariga:* inrikesministeriet
- Viktiga aktörer:*
26. **Anmäla observationer vid förläggningarna som tyder på våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.** Målet är att förläggningarnas personal anmäla observationer som tyder på våldsbejakande radikaliserings och

---

²² Till exempel [Huolena radikalisoituminen? Opas nuorten kanssa työskenteleville](#), Helsingfors universitet HY+ webbutbildning: [Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisy opetustoimessa](#), Institutet för hälsa och välfärd: [Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy, webbkurs](#), Rädda Barnen rf: [Väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoitumisen kohtaaminen nuorisotyössä](#). Institutet för hälsa och välfärd har också utarbetat verktyget [BÄRAS för bedömning av stödbehov i anslutning till radikaliserings](#).

våldsbejakande extremism i enlighet med överenskomna förfaranden och lagstiftningen om utlämnande av information.

Huvudansvariga: Migrationsverket, förläggningarna

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

27. **Rikta stödåtgärder till de klienter vid förläggningarna för vilka det har gjorts observationer som tyder på våldsbejakande radikaliserings eller för vilka en sådan oro finns.** Målet är att förläggningarna i ett så tidigt skede som möjligt ska rikta stödåtgärder till personer för vilka oro väckts på basis av eventuella observationer som tyder på våldsbejakande radikaliserings. Stödåtgärderna och deras tillräcklighet bör granskas i övergångsskedet, till exempel i samband med att klienten blir myndig eller när klienten flyttar mellan förläggningarna.

Huvudansvariga: Migrationsverket, förläggningarna

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

28. **Utveckla samarbetet mellan förläggningarna, myndigheterna och andra aktörer.** Målet är att personalen vid förläggningarna aktivt ska samarbeta med lokala och riksomfattande aktörer i den egna regionen. Samarbetet fokuserar på multiprofessionellt samarbete inom ramen för lagstiftningen om utlämnande av information. Samarbetet kan gälla till exempel konsultering, delning av lägesbilder och planering av klientens servicestigar.

Huvudansvariga: Migrationsverket, förläggningarna

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer:

2.2 Verksamhet på regional och lokal nivå

Flera olika aktörer förebygger och bekämpar våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism på regional och lokal nivå. Viktiga aktörer är i synnerhet regionförvaltningsverken, kommunerna, välfärdsområdena, den lokala polisen, tredje sektorn och, när det gäller vägledning och rådgivning i samband med integration, närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Ett fungerande förebyggande och en fungerande bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism bygger på lokal och regional nivå på identifiering av fenomen, gemensam kunskap om verksamhetsprocesser och samarbete mellan olika aktörer. På lokal nivå kan man till exempel föra diskussioner mellan olika aktörer, såsom mellan myndigheter och tredje sektorn, och komma fram till gemensamma mål och metoder för verksamheten.

I verksamheten är det viktigt att identifiera och beakta regionala och lokala särdrag och utnyttja redan existerande, goda verksamhetsmodeller. Det är viktigt att den utbildning och det informationsutbyte som fastställts redan i de tidigare åtgärdsprogrammen fortsätter för att man ska kunna säkerställa de nya arbetstagarnas kompetens och upprätthålla den aktuella kompetensen hos dem som redan tidigare fått utbildning. I

verksamheten på regional och lokal nivå är det även viktigt att fästa uppmärksamhet vid hur också sådana personer och familjer som inte på grund av sin yrkesroll behöver information eller vägledning kan beaktas som en del av främjandet av åtgärden och en följd av den. I och med att kompetensen hos yrkesutbildade personer på lokal och regional nivå ökar kan de yrkesutbildade personerna till exempel bättre vägleda dem som bor på orten i frågor som gäller våldsbejakande radikaliserings.

Verksamheten på lokal nivå kan stödjas på nationell och regional nivå till exempel genom utveckling av verksamhetsmodeller, informationsstyrning och rådgivning. Också inrikesministeriet stöder lokala och regionala aktörer som en del av sin roll i den nationella samordningen.

29. Öka kompetensen om våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Målet är att yrkesutbildade personer som arbetar på lokal nivå ska känna till våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism som fenomen och veta hur de ska beakta dessa i sitt eget arbete. Åtgärden omfattar att öka kompetensen hos nya arbetstagare och upprätthålla den aktuella kompetensen hos dem som redan tidigare har fått utbildning. Åtgärden kan främjas till exempel genom att informera den egna branschen om det utbildningsmaterial och stödmaterial²³ som används samt genom att utöka informationen om fenomenen på de webbplatser som yrkesutbildade personer använder. Inrikesministeriet kan för sin del stödja främjandet av åtgärden som en del av sin roll i den nationella samordningen.

Huvudansvariga: ministerierna, ämbetsverken (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden), den nationella samarbetsgruppen, lokala samarbetsnätverk (kommunikation om åtgärden)

Andra ansvariga: inrikesministeriet

Viktiga aktörer: kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, tredje sektorn, Kommunförbundet

30. Öka yrkesutbildade personers kunskap om det informationsutbyte som lagstiftningen inom det egna verksamhetsområdet möjliggör och förpliktar till och dela informationen inom ramen för lagstiftningen. Målet är att yrkesutbildade personer ska känna till och kunna tillämpa lagstiftningen om informationsutbyte inom sitt eget område för att inom ramen för lagstiftningen kunna dela information om oroväckande observationer i anslutning till våldsbejakande radikaliserings eller våldsbejakande extremism till behöriga aktörer. Yrkesutbildade personers kompetens kan främjas till exempel genom att uppdatera informationen om lagstiftningen om informationsutbyte inom det egna verksamhetsområdet på de webbplatser som används av yrkesutbildade personer,

---

²³ Till exempel [Huolena radikalisoituminen? Opas nuorten kanssa työskenteleville](#), Helsingfors universitet HY+ webbutbildning: [Väkivaltaisen radikalisoituminen ja ekstremismin ennaltaehkäisy opetustoimessa](#), Institutet för hälsa och välfärd: [Väkivaltaisen radikalisoituminen ennalta ehkäisy, webbkurs](#), Rädda Barnen rf: [Väkivaltaisen ekstremismin ja radikalisoituminen kohtaaminen nuorisotyössä](#). Institutet för hälsa och välfärd har också utarbetat verktyget [BÄRAS för bedömning av stödbehov i anslutning till radikaliserings](#).

genom att stärka möjligheterna till konsultering och genom mer detaljerad utbildning.

Huvudansvariga: ministerierna, ämbetsverken (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, tredje sektorn, Kommunförbundet

31. **Skapa ett riksomfattande samarbetsnätverk av regionala och lokala myndighetsaktörer.** Målet är att med hjälp av ett riksomfattande nätverk öka de regionala och lokala aktörernas kompetens i fråga om våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism samt möjliggöra samarbete och utbyte av god praxis mellan regionerna. Inrikesministeriet ansvarar för främjandet av åtgärden och kallar aktörer till samarbetsnätverket i första hand från polisinskrivningarna samt från de myndighetsaktörer i kommunerna, välfärdsområdena och regionförvaltningsverken som arbetar med riskhantering och säkerhet. Som en del av nätverkets verksamhet delar inrikesministeriet till exempel ut aktuell information om fenomen som gäller våldsbejakande extremism till nätverkets medlemmar.
- Huvudansvariga:* inrikesministeriet
Andra ansvariga: social- och hälsovårdsministeriet
Viktiga aktörer: polisinskrivningarna, kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, centralkriminalpolisen
32. **Fortsätta arbetet i de befintliga lokala samarbetsnätverken, inrätta nya lokala samarbetsnätverk eller beakta fenomen som hänför sig till våldsbejakande extremism i de befintliga lokala samarbetsnätverken.** Målet är att främja samarbetet mellan lokala aktörer och att skapa en lokal lägesbild av våldsbejakande extremism. Det är ofta ändamålsenligt att ställa verksamheten för lokala samarbetsnätverk i relation till redan existerande lokala verksamhetsmodeller. Som exempel, om det i området redan finns ett samarbetsnätverk för annan säkerhet eller förebyggande av brott, är det viktigt att se över om fenomen som hänför sig till våldsbejakande extremism kan fogas till de teman som behandlas i nätverket. Centrala aktörer i främjandet av åtgärden är de lokala och regionala aktörerna och dessutom främjar inrikesministeriet åtgärden som en del av sin roll i den nationella samordningen.
- Huvudansvariga:* inrikesministeriet, lokala samarbetsnätverk
Andra ansvariga:
Viktiga aktörer: kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, polisinskrivningarna, tredje sektorn
33. **Utveckla lokala handlingsmodeller.** Målet är att säkerställa att yrkesutbildade personer på lokal nivå vet hur de ska agera och vem som kan ge ytterligare information, om de oroar sig för våldsbejakande radikaliserings eller våldsbejakande extremism. Främjandet av åtgärden stöds av samarbetet mellan lokala aktörer, såsom polisinskrivningarna, kommunerna och välfärdsområdena, för att skapa processer och utse en lokal eller regional kontaktperson. I fråga om en eventuell kontaktperson är det dessutom viktigt att fästa uppmärksamhet vid sätten att upprätthålla kontaktpersonens kompetens på fenomenivå. Inrikesministeriet kan som en del av sin roll i den nationella samordningen stödja främjandet av åtgärden till exempel genom att dela med sig av goda verksamhetsmodeller.

Huvudansvariga: ministerierna, ämbetsverken (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga: inrikesministeriet

Viktiga aktörer: polisinsrättningarna, kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, lokala samarbetsnätverk

34. **Beakta bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i polisens verksamhet.** Målet är att polisen ska beakta bekämpningen av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism i sin verksamhet, exempelvis som en del av kriminalunderrättelseinhämtningen, som en del av förundersökningen av brott, som en del av den förebyggande verksamheten, i enlighet med polisens behörighet och roll i ankarverksamheten²⁴, samt som en del av polisens verksamhet i digitala miljöer. Vidare är det viktigt att polisen identifierar hot mot olika individer, människogrupper, allmänheten och andra aktörer, såsom organisationer, utifrån fiendebilder som hör samman med våldsbejakande extremistiska ideologier. Hot utifrån fiendebilder kan gälla till exempel religion, politisk verksamhet, etnisk bakgrund, kön eller könsuttryck eller sexuell identitet.

Huvudansvariga: Polisstyrelsen, polisinsrättningarna, centralkriminalpolisen

Andra ansvariga: inrikesministeriet

Viktiga aktörer:

35. **Stödja kritiskt tänkande och mediekompetens.** Målet är att i Finland bosatta personer i olika åldrar ska ha förmåga att bedöma den information de får, identifiera propagandamaterial, mis- och desinformation och annan påverkan samt förmåga att också själva agera ansvarsfullt i mediemiljöer. Åtgärden kan anknyta till exempelvis allmän mediekompetens, fenomen i sociala medier eller identifiering av nya fenomen som den tekniska utvecklingen medför på fenomenivå, såsom olika slags förfälskningar av bilder och ljud. På lokal nivå har till exempel kommunala aktörer²⁵, såsom skolor, läroanstalter, bibliotek och ungdomsarbete liksom tredje sektorn en viktig roll i att åtgärden får genomslag. På nationell och regional nivå kan utveckling av verksamhetsmodeller och kommunikation bidra. Också medierna har möjlighet att påverka olika teman som anknyter till åtgärden på såväl lokal, regional som nationell nivå.

Huvudansvariga: Nationella audiovisuella institutet (främjande av åtgärden), undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, arbets- och näringsministeriet (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: kommunerna, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, tredje sektorn, mediebranschen

---

²⁴ Se närmare [Handbok för ankarverksamheten](#).

²⁵ Åtgärden beaktas redan i de olika aktörernas grundläggande arbete, såsom inom den grundläggande utbildningen där detta ingår i verksamheten enligt [läroplansgrunderna](#). Dessutom är det viktigt att aktörerna identifierar de potentiella fördelarna med det arbete som redan utförs också med tanke på förebyggandet av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism och utvecklar sina verksamhetsformer i anslutning till åtgärden.

36. **Stödja utvecklingen av barns och ungas interaktionsfärdigheter och förmåga till konstruktiv konfliktlösning.** Målet är att barn och unga ska lära sig att agera konstruktivt vid meningsskiljaktigheter och kunna ta hänsyn till personer och grupper med andra åsikter, med beaktande av de mänskliga rättigheterna, och dessutom veta var de kan få stöd i svåra situationer. På lokal nivå har till exempel skolor, läroanstalter och aktörer på ungdomsområdet i kommunerna och tredje sektorn en viktig roll i att främja åtgärden²⁶. På nationell och regional nivå kan utveckling av verksamhetsmodeller och kommunikation bidra.
- Huvudansvariga:* undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, arbets- och näringsministeriet (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)
- Andra ansvariga:*
- Viktiga aktörer:* kommunerna, välfärdsområdena, tredje sektorn, de ungas egna påverkansgrupper²⁷
37. **Utöka och utveckla yrkesutbildade personers närvaro i digitala miljöer.** Målet är att hitta metoder för yrkesutbildade personer att vara närvarande i olika digitala miljöer där i synnerhet barn och unga tillbringar sin tid och på så sätt öka yrkesutbildade personers möjligheter och kompetens att förebygga och ingripa i oroväckande verksamhet som tyder på eller bidrar till våldsbejakande radikaliserings. På lokal nivå har bland annat aktörer på ungdomsområdet i kommunerna och inom tredje sektorn och polisens förebyggande verksamhet en viktig roll när det gäller att främja åtgärden i praktiken. Också tredje sektorn och den privata teknikbranschen kan bidra med sina insatser. Det är också möjligt att utnyttja tidigare utvecklade verksamheter²⁸. Inrikesministeriet främjar åtgärden i och med sin roll i den nationella samordningen.
- Huvudansvariga:* inrikesministeriet, Polisstyrelsen (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden), den nationella samarbetsgruppen (kommunikation om åtgärden)
- Andra ansvariga:*
- Viktiga aktörer:* kommunerna, regionförvaltningsverken, Polisyrkeshögskolan, polisinsatserna, centralkriminalpolisen, tredje sektorn, den privata teknikbranschen

---

²⁶ Åtgärden beaktas redan i de olika aktörernas grundläggande arbete, såsom inom den grundläggande utbildningen där detta ingår i verksamheten enligt [läroplansgrunderna](#). Dessutom är det viktigt att aktörerna identifierar betydelsen av interaktionsfärdigheter och förmåga att lösa konflikter på ett konstruktivt sätt också med tanke på förebyggandet av våldsbejakande radikaliserings och våldsbejakande extremism.

²⁷ Läs om de ungas möjligheter att påverka, till exempel på webbplatsen [Suomi.fi](#).

²⁸ Inom ramen för bland annat [polisens utvecklingsprojektet för spelverksamhet](#) har det tagits fram ett koncept med hjälp av vilket brott som begås i spelsammanslutningar och på spelplattformar kan förebyggas och förhindras. Projektet [SPELPOISEN](#) utvecklar däremot ny multiprofessionell verksamhet i anslutning till den digitala spelvärlden. Målgruppen för projektet är barn, och projektet fokuserar också på förebyggande och bekämpning av våldsbejakande radikaliserings och extremism. På [Verkes webbplats](#) finns material om digitalt ungdomsarbete. Dessutom har också andra aktörer utvecklat verksamhet som hänför sig till digitala miljöer, till exempel Helsingfors stad i sitt projekt [Digipelietsivät](#) (endast finskspråkigt material) inom det uppsökande ungdomsarbetet.

38. **Identifiera eventuell våldsbejakande radikalisering i undervisningen.** Målet är att identifiera om barn eller unga i undervisningen utsätts för²⁹ radikalisering till en våldsbejakande extremistisk ideologi. Detta kan framgå till exempel av barns eller ungas oroväckande beteende eller av tecken på undervisning i strid med läroplansgrunderna i skolan eller läroanstalten. Oro över fenomenet kan också väckas hos aktörer utanför undervisningen.³⁰ För att främja åtgärden stöds ökad kunskap (åtgärd 29) och lokala handlingsmodeller för hantering av oroväckande situationer (åtgärd 33). Åtgärden hänför sig till olika aktörers verksamhetsfält och ansvar, och aktörerna främjar åtgärden inom ramen för sin behörighet. På lokal nivå kan åtgärden främjas särskilt som ett led i det praktiska arbetet med barn och unga samt i anslutning till kommunernas och regionförvaltningsverkens ansvarsområden. På nationell nivå främjar undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen åtgärden inom ramen för sina befogenheter i fråga om småbarnspedagogiken, förskoleundervisningen, skolorna och läroanstalterna, och inrikesministeriet i enlighet med sin roll i den nationella samordningen.
- Huvudansvariga:* undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, inrikesministeriet (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)
- Andra ansvariga:*
- Viktiga aktörer:* kommunerna, regionförvaltningsverken, välfärdsområdena, Kommunförbundet, lokala samarbetsnätverk, tredje sektorn

39. **Främja ungas och unga vuxnas deltagande i samhällelig verksamhet.** Målet är att hitta metoder för att främja delaktighet för i synnerhet sådana unga och unga vuxna som upplever utanförskap och misstro mot samhällsfunktionerna eller att de inte kan påverka de samhälleliga frågor som de anser vara viktiga. Åtgärden kan främjas till exempel genom kommunikation som ökar de ungas och unga vuxnas

---

²⁹ När det gäller denna åtgärd avses med undervisning i synnerhet undervisning enligt läroplikten, såsom exempelvis undervisning inom den grundläggande utbildningen, hemundervisning eller undervisning som det egna religionssamfundet ger eleven i stället för skolans eller läroanstaltens religion eller livsåskådningskunskap. Olika former av undervisning är förenade med olika ansvariga aktörer. I fråga om skolor och läroanstalter hänför sig åtgärden till exempel till iakttagandet av grunderna för läroplanen och i vidare bemärkelse till lärarnas uppgift att följa elevernas välbefinnande. I undervisning som ges av ett religionssamfund är det fråga om annan religionsundervisning än sådan som ordnas av skolan eller läroanstalten, vilket leder till att undervisningen inte ingår i skolans eller läroanstaltens verksamhet, och att skolan eller läroanstalten inte ansvarar för den. De aspekter som hänför sig till ordnandet av ersättande undervisning har behandlats i undervisnings- och kulturministeriets [utredning om nuläget och reformbehoven i fråga om undervisningen i åskådningsämnen](#) (endast på finska, referat på svenska). I fråga om hemundervisning ska den kommun där den läropliktige bor övervaka den läropliktiges framsteg. Till regionförvaltningsverkets uppgifter hör i sin tur att på basis av klagomål i efterhand undersöka om utbildningsanordnarna har iakttagit lagen. När det gäller kommunernas roll se närmare [Utbildningsstyrelsens webbplats](#) och när det gäller regionförvaltningsverkets roll [regionförvaltningsverkets webbplats](#).

³⁰ Om det uppstår oro för barnets eller den ungas välfärd, finns det i Institutet för hälsa och välfärd [handbok för barnskyddet](#) anvisningar om hur [barnskyddsanmälan](#) ska göras och om den skyldighet som hänför sig till den.

medvetenhet om verksamhets- och påverkansmöjligheter i det egna området, genom integration, genom olika samarbetsprojekt eller genom styrning av klientarbetet. Vid planeringen av verksamheten kan man också utnyttja redan färdiga verktyg och förfaranden³¹. På lokal nivå har i synnerhet kommunerna, välfärdsområdena och tredje sektorn en viktig roll i främjandet av åtgärden. På nationell och regional nivå kan till exempel utveckling av verksamhetsmodeller och kommunikation bidra till åtgärden.

Huvudansvariga: Institutet för hälsa och välfärd, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Migrationsverket, förläggningarna, tredje sektorn, Kommunförbundet, de ungas egna påverkansgrupper³²

40. **Utöka barns och ungas erfarenheter av gemenskap och grupptillhörighet.**

Målet är att stödja barns och ungas gemenskap och känsla av att tillhöra en grupp och på så sätt minska den potentiella benägenheten att söka en känsla av samhörighet i nätverk eller grupper som anknyter till våldsbejakande extremism. I syfte att öka känslan av gemenskap och upplevelsen av att tillhöra till en grupp kan man utnyttja till exempel olika slags hobby- och organisationsverksamhet som för att stödja ett så brett deltagande som möjligt gärna kunde vara avgiftsfri. På lokal nivå har i synnerhet skolor, läroanstalter och aktörer på ungdomsområdet i kommunerna och inom tredje sektorn en viktig roll i främjandet av åtgärden³³.

Huvudansvariga: undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, Institutet för hälsa och välfärd, arbets- och näringsministeriet (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: kommunerna, välfärdsområdena, regionförvaltningsverken, Migrationsverket, förläggningarna, tredje sektorn, Kommunförbundet, de ungas egna påverkansgrupper³⁴

---

³¹ Se till exempel [material som sammanställts på webbplatsen för koordination för jämlik delaktighet](#). På [Institutet för hälsa och välfärds webbplats](#) finns material om delaktighet.

³² Läs om de ungas möjligheter att påverka, till exempel på webbplatsen [Suomi.fi](#).

³³ Dessutom har man till exempel i [Institutet för hälsa och välfärds projekt för trygga gator](#) (endast finskspråkigt material) på målnivå beaktat att kunskapsunderlaget om våld och förebyggande av våldsbejakande radikaliserings behöver stärkas hos personalen inom social- och hälsovården och bildningsarbetet. En av åtgärderna är att stärka barns och ungas delaktighet i samhället och den sociala kohesionen i deras uppväxtmiljöer.

³⁴ Läs om de ungas möjligheter att påverka, till exempel på webbplatsen [Suomi.fi](#).

2.3 Arbete på individnivå

På individnivå kan arbete utföras som en del av det lokala arbetet. Även aktörer som är verksamma på riksnivå, såsom Brottsförhållningsmyndigheten, arbetar på individnivå.

Åtgärderna i detta avsnitt fokuserar på att beskriva arbetet med att bekämpa radikaliseringsprocesser och extremism som är våldsbejakande, det vill säga arbetet med personer som redan radikaliserats våldsamt eller som visar tecken på detta. Utgångspunkten för kartläggningen av behovet av att arbeta med enskilda individer kan vara till exempel den oro som en yrkesperson, en närstående eller individen själv fört fram när det gäller våldsbejakande extremistisk ideologi. Arbetet med enskilda individer baserar sig på frivillighet. I synnerhet vid de första mötena är det viktigt att beakta på vilket sätt personen bemöts och till exempel undvika att stämpla personen.

I det individcentrerade arbetet beaktas alltid att den våldsbejakande radikaliseringsprocessen är just individuell. Förutom faktorer som har att göra med själva ideologin ska också faktorer som eventuellt kan påverka våldsbejakande radikaliseringsprocessen, såsom personens kön, ålder, nära relationer och psykiska hälsotillstånd beaktas i arbetet. Nära relationer kan till exempel vara en bidragande faktor vid våldsbejakande radikaliseringsprocessen, men de kan å andra sidan också stödja individen att bryta sig loss från våldsbejakande extremistisk ideologi och verksamhet. När det gäller individuella faktorer beaktas också hur dessa olika faktorer kan påverka varandra. Som ett led i det individuella arbetet är det också viktigt att beakta vilka eventuella tjänster och stödåtgärder som klientens familj behöver.

Som stöd för kartläggningen av den individuella situationen kan man använda det verktyg³⁵ som Institutet för hälsa och välfärd har utarbetat. För en närmare bedömning har man på internationell nivå utvecklat olika bedömningsverktyg som ofta kräver utbildning³⁶. I Finland har man också utvecklat en handbok som uppmanar professionellt utbildade till att möta den unga och föra diskussioner i situationer där personens symtom väcker oro för eventuell radikaliseringsprocess³⁷ samt en handbok om exit-verksamhet³⁸. I fråga om den oro för psykiska störningar som eventuellt är förknippad med våldsbejakande radikaliseringsprocessen kan man också kartlägga möjligheten att konsultera Niuvanniemi sjukhus (åtgärd 10).

I fråga om återvändare från stridszoner har ett förslag till hur samarbetet mellan myndigheterna ska ordnas publicerats (på finska med referat på svenska)³⁹. Om den

---

³⁵ [Institutet för hälsa och välfärds webbplats om verktyget BÄRAS för bedömning av stödbehov i anslutning till radikaliseringsprocesser](#)

³⁶ Om bedömningsverktygen se till exempel [RAN MANUAL 2017. Responses to Returnees: Foreign terrorist Fighters and their Families](#)

³⁷ [Huolena radikalisoituminen? Opas nuorten kanssa työskenteleville](#). Enligt denna handbok för dem som arbetar med unga och som tar upp oron för radikaliseringsprocessen (endast på finska) är diskussionsunderlaget dock inte avsett att användas när någon vill komma bort från en våldsbejakande ideologi, utan för att bedöma behovet av stöd.

³⁸ [Exit-työ Suomessa: Tietoa ja tukea väkivaltaisesta ekstremismistä irtautumiseen](#) (endast på finska)

³⁹ [Förslag till att ordna myndighetssamarbete inom verksamhet för personer som återvänder från stridszoner och förslag till hur organisationers tjänster kan kopplas till myndigheternas verksamhet](#) (på finska, presentationsblad på svenska)

som återvänder från en stridszon har barn med sig, ska barnens situation identifieras och möjlighet till specialstöd och beredskap för ett tillräckligt långsiktigt arbete finnas, till exempel i anslutning till behandlingen av traumatiska händelser. Också annan eventuell inverkan som bakgrunden hos andra som kommer från konflikt- eller krisområden kan ha ska identifieras i arbetet med enskilda individer, med beaktande av till exempel vilken effekt en eventuell krigstraumatisering kan ha.

41. **Stödja personer som genomgått våldsbejakande radikaliseringsprocess eller som befinner sig i en sådan process i deras förändringsprocess.** Målet är att med hjälp av bästa internationella praxis arbeta med individer, stödja och motivera dem att lämna sådan verksamhet och/eller ideologi som hänför sig till våldsbejakande extremism. Som ett led i arbetet är det viktigt att också identifiera betydelsen av skyddande faktorer och att till exempel stödja personen att stärka sådana sociala relationer som stöder förändringsprocessen, eller att skaffa bostad, utbildning eller arbetsplats. Vid behov är det också viktigt att stärka faktorer som hänför sig till psykiskt välbefinnande och stödja personen till exempel när det gäller att hitta vårdkontakter i anslutning till personens mentala hälsa. Åtgärden hänför sig till det individuella arbete som utförs inom den offentliga sektorn och tredje sektorn. Till exempel inom tredje sektorn har man utfört arbete som hänför sig till åtgärdens tema när det gäller att bryta sig loss från radikaliseringsprocessen.

Huvudansvariga: ministerier och ämbetsverk (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: centralkriminalpolisen, polisinspektionerna, kommunerna, välfärdsområdena, förläggningarna, tredje sektorn

42. **I arbetet med individer ska multiprofessionellt samarbete och överföring av kunder enligt principen om understödd överföring beaktas.** Målet är att i arbetet med enskilda individer säkerställa att behovet av multiprofessionellt samarbete kartläggs och genomförs på ett ändamålsenligt sätt samt att stödja individens engagemang i arbetet i det skede då kund- eller klientrelationer överförs. Med principen om understödd överföring avses en planerad överföring av kunden eller klienten till en annan yrkesperson, till exempel genom ett gemensamt möte där kunden eller klienten är med. Det arbete med individer som syftar till att minska riskerna för våldsbejakande extremism baserar sig på frivillighet, och därför är det viktigt att vidta åtgärder för att individen själv engageras i arbetet.

Huvudansvariga: ministerier och ämbetsverk (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: centralkriminalpolisen, polisinspektionerna, kommunerna, välfärdsområdena, förläggningarna, tredje sektorn

43. **Konsekvenserna för familjesituationen för personer som genomgått våldsbejakande radikaliseringsprocess identifieras i arbetet med individer.** Målet är att de yrkespersoner som arbetar med personer som genomgått våldsbejakande radikaliseringsprocess i sitt arbete med enskilda individer ska identifiera vilka eventuella återverkningar en persons våldsbejakande extremistiska ideologi kan ha på personens familjeförhållanden. En våldsbejakande extremistisk ideologi kan ta sig uttryck i till exempel uppföstran av de egna barnen till en våldsbejakande extremism, varvid det till exempel kan finnas behov av att kartlägga behovet av

multiprofessionellt samarbete eller av att konsultera barnskyddsmyndigheterna⁴⁰. Till följd av våldsbejakande extremism har det också kunnat uppstå konflikter i en persons familjeförhållanden eller så har familjeförhållandena eventuellt brutits, vilket kan leda till att andra stödåtgärder behövs.

Huvudansvariga: ministerier och ämbetsverk (kommunikation om åtgärden, eventuell styrning, stöd och främjande av åtgärden)

Andra ansvariga:

Viktiga aktörer: centralkriminalpolisen, polisinsättningar, kommunerna, välfärdsområdena, förläggningarna, tredje sektorn

---

⁴⁰ I Institutet för hälsa och välfärds [handbok för barnskyddet](#) finns anvisningar om hur [barnskyddsanmälan](#) ska göras och om den skyldighet som hänför sig till att göra barnskyddsanmälan. Handboken innehåller dessutom bland annat egna avsnitt om [barnskydd och förande av barn till konfliktområden](#) och om [långvarigt stöd till barn och föräldrar som återvänder från konfliktområden](#) (länkar till de finskspråkiga avsnitten). Särskilda frågor som gäller barn och unga behandlas också i inrikesministeriets publikation [Förslag till att ordna myndighetssamarbete inom verksamhet för personer som återvänder från stridszoner och förslag till hur organisationers tjänster kan kopplas till myndigheternas verksamhet](#) (på finska, presentationsblad på svenska) och olika internationella publikationer, såsom [A practitioner 's Guide to Working with Children in VE-Affiliated Families: Protecting the Rights of the Child](#).

Bilagor

Bilaga 1: Remissbehandling av åtgärdsprogrammet

Inrikesministeriet begärde utlåtanden om utkastet till åtgärdsprogram mellan den 23 maj 2024 och den 13 juni 2024. Begäran om utlåtande med bilagor publicerades i projektfönstret och sändes separat till följande aktörer: Justitieministeriet, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, inrikesministeriet, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Regionförvaltningsverket i Lappland, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Regionförvaltningsverket i Västra och inre Finland, Regionförvaltningsverket i Norra Finland, Utbildningsstyrelsen, Polisstyrelsen, Försvarsmakten, Brottpåföljdsmyndigheten, skyddspolisen, centralkriminalpolisen, Migrationsverket, Institutet för hälsa och välfärd, Nationella audiovisuella institutet, Polisyrkeshögskolan, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Statens skolhem, Gamla Vasa sjukhus, Niuvanniemi sjukhus, Finlands Kommunförbund rf, Rädda Barnen rf, Ungdomssektorns takorganisation i Finland Allians rf, Finlands ungdomsfullmäktiges förbund rf, Nuorten Muslimien Foorumi ry, Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry, Seta ry, Mansorganisationernas centralförbund rf, Neogames Finland ry, Helsingfors mission rf, Verke, Religionernas samarbete i Finland – RESA-forumet rf, Diakonissanstalten, MIELI Psykisk Hälsa Finland rf, Helsingfors universitet Leena Malkki, Helsingfors universitet Katja Vallinkoski, Helsingfors universitet Saija Benjamin, lokala samarbetsnätverk.

Yttranden inkom till inrikesministeriet från följande instanser: Verke, RESA-forumet, finansministeriet, Polisstyrelsen, arbets- och näringsministeriet, Nationella audiovisuella institutet, MIELI rf, undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, Helsingfors universitet Saija Benjamin, Helsingfors universitet Leena Malkki, inrikesministeriet, Kvinnoorganisationernas Centralförbund, Migrationsverket, Utbildningsstyrelsen, Diakonissanstalten, Nätverket för ett tryggt Helsingfors, regionförvaltningsverket i Södra Finland, Finlands ungdomsfullmäktiges förbund, centralkriminalpolisen, Neogames Finland, Institutet för hälsa och välfärd, Polisyrkeshögskolan, Rädda Barnen, Mansorganisationernas centralförbund, Kommunförbundet.

Yttrandena och det sammandrag över yttrandena som inrikesministeriet utarbetat på basis av dem finns tillgängliga på inrikesministeriets webbplats i samband med projektet⁴¹.

---

⁴¹På projektportalen finns det material som anknyter till utarbetandet av inrikesministeriets åtgärdsprogram.

Källor

Benjamin, Saija & Vallinkoski, Katja 2021. Huolena radikalisoituminen? Opas nuorten kanssa työskenteleville. Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry 2021. På adressen <https://dialogikasvatus.fi/material/huolena-radikalisoituminen/>. Hämtad 31.5.2024.

Challgren, Jonathan & Kenyon, Ted & Kervick, Lauren & Scudder, Sally & Walters, Micah & Whitehead, Kate 2016. Countering Violent Extremism: Applying the Public Health Model. Georgetown University Center for Security Studies, National Security Critical Issues Task Force. På adressen <https://georgetownsecuritystudiesreview.org/wp-content/uploads/2016/10/NSCITF-Report-on-Countering-Violent-Extremism.pdf>. Hämtad 13.6.2024.

Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (CTED). Report of the Counter-Terrorism Committee on its follow-up visit to the Republic of Finland (9–11 April 2019). På adressen <https://intermin.fi/documents/1410869/3723676/YKn+terrorismin+vastaisen+komitean+Suomea+koskeva+arviointiraportti+1.11.2019.pdf/6f290683-3f0d-47cf-6121-965807776b43/YKn+terrorismin+vastaisen+komitean+Suomea+koskeva+arviointiraportti+1.11.2019.pdf?t=1604567925974>. Hämtad 13.6.2024.

Demuynck, Méryl & Andreeva, Anna-Maria & Kefford, George 2023. A practicion 's Guide to Working with Children in VE-Affiliated Families: Protecting the Rights of the Child. ICCT Project Report May 2023. På adressen <https://www.icct.nl/publication/practitioners-guide-working-children-ve-affiliated-families-protecting-rights-child>. Hämtad 31.5.2024.

Diakonissanstalten 2021. Exit-työ Suomessa. Tietoa ja tukea väkivaltaisesta ekstremismistä irtautumiseen. På adressen <https://www.sttinfo.fi/data/attachments/00082/5584f6b9-ac3a-422d-95be-7babad342ef0.pdf>. Hämtad 31.5.2024.

Finansministeriet: Reformen av statens regionförvaltning. På adressen <https://vm.fi/sv/reformen-av-statens-regionforvaltning>. Hämtad 15.6.2024.

Finansministeriet: Välfärdsområdenas uppgifter och verksamhet. På adressen <https://vm.fi/sv/uppgifter-och-verksamhet>. Hämtad 16.6.2024.

Finlands grundlag (731/1999). På adressen <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731>. Hämtad 13.6.2024.

Hatakka, Toni & Laaksonen, Janne. Digipelietsivähankkeen loppuraportti. Helsingfors stad. På adressen https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KuVa/Digipelietsiv%C3%A4hankkeen_loppuraportti_final.pdf. Hämtad 13.6.2024.

HY+: Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisy opetustoimessa. På adressen <https://hyplus.helsinki.fi/koulutus/vakivaltaisen-radikalisoitumisen-ja-ekstremismin-ennaltaehkaisy-opetustoimessa/>. Hämtad 31.5.2024.

INDEED. På adressen <https://www.indeedproject.eu/about/>. Hämtad 13.6.2024.

Inrikesministeriet 2017. Ehdotus viranomaisten yhteistyön järjestämiseksi toiminnassa taistelualueilta palaajien kanssa sekä ehdotus siitä, miten järjestöjen palvelut voitaisiin liittää viranomaisten toimintaan. Inrikesministeriets publikation 11/2017. Inrikesministeriet, Helsingfors. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-132-9>. Hämtad 31.5.2024.

Inrikesministeriet 2020. Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism 2019–2023: Statsrådets principbeslut 19.12.2019. Inrikesministeriets publikationer 2020:2. Inrikesministeriet, Helsingfors. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-312-5>. Hämtad 13.6.2024.

Inrikesministeriet 2022. Handbok för ankarverksamheten. Inrikesministeriets publikationer 2023:14. Inrikesministeriet, Helsingfors. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-971-4>. Hämtad 31.5.2024.

Inrikesministeriet 2022. Nationell strategi för bekämpning av terrorism 2022-2025. Inrikesministeriets publikationer 2022:37. Inrikesministeriet, Helsingfors. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-574-7>. Hämtad 31.5.2024.

Inrikesministeriet. Tavoitteena eheä yhteiskunta: Kansallinen toimenpideohjelma väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisemiseksi. Inrikesministeriets publikationsserie 28/2012. Inrikesministeriet, Helsingfors. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-491-765-0>. Hämtad 13.6.2024.

Inrikesministeriet: Största delen av hatbrotten är rasistiska brott. På adressen <https://intermin.fi/sv/polisvasendet/hatbrott>. Hämtad 13.6.2024.

Inrikesministeriet: Utarbetande av ett åtgärdsprogram för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism. På adressen <https://intermin.fi/sv/projekt-och-lagberedning/projektsida?tunnus=SM051:00/2023>. Hämtad 16.6.2024.

Institutet för hälsa och välfärd, webbkurs: Radikaliserings ennalta ehkäisy. På adressen <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot/radikalisoituminen-ja-ekstremismi>. Hämtad 31.5.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Barnskyddsanmälan. På adressen <https://thl.fi/sv/publikationer/handbocker/handbok-for-barnskyddet/arbetsprocesser/barnskyddsanmalan>. Hämtad 16.6.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: BÄRAS: verktyg för bedömning av stödbehov i anslutning till radikaliserings. På adressen <https://thl.fi/sv/teman/vald/som-stod-for-arbetet/baras-verktyg-for-bedomning-av-stodbehov-i-anslutning-till-radikaliserings>. Hämtad 31.5.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Främjade av delaktighet. På adressen <https://thl.fi/sv/teman/ledningen-av-framjandet-av-halsa-och-valfard/framjande-av-delaktighet>. Hämtad 14.6.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Handbok för barnskyddet. På adressen <https://thl.fi/sv/publikationer/handbocker/handbok-for-barnskyddet>. Hämtad 31.5.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Koordination för jämlik delaktighet. På adressen <https://thl.fi/sv/forskning-och-utveckling/undersokningar-och-projekt/koordination-for-jamlik-delaktighet>. Hämtad 31.5.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Lastensuojelu ja lapsen vieminen taistelualueelle. På adressen <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lastensuojelu-ja-lapsen-vieminen-taistelualueelle>. Hämtad 16.6.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Taistelualueelta palaavien lasten ja vanhempien pitkäaikainen tuki. På adressen <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/taistelualueelta-palaavien-lasten-ja-vanhempien-pitkaaikainen-tuki>. Hämtad 16.6.2024.

Institutet för hälsa och välfärd: Turvalliset kadut – Nuorten katuväkivallan ehkäisy ja turvallisuuden lisääminen. På adressen <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/turvalliset-kadut-nuorten-katuvakivallan-ehkaisy-ja-turvallisuuden-lisaaminen>. Hämtad 14.6.2024.

Kinnunen, Samuli & Partanen, Elli 2019. Sisäministeriön kansallisen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennaltaehkäisyn toimenpideohjelman arviointi. Inrikesministeriets publikationer 2019:18. Inrikesministeriet, Helsingfors. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-258-6>. Hämtad 13.6.2024.

Mankinen, Tarja & Evwaraye, Ari & det nationella samarbetsnätverket för förebyggande av våldsamt extremism. Nationellt åtgärdsprogram för förebyggande av våldsamt radikaliserings och extremism 2016. Inrikesministeriets publikation 15/2016. Inrikesministeriet, Helsingfors. På adressen https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75413/at_IM_RADIKALEXTR-EMPROGRAM-SV_netto.pdf. Hämtad 13.6.2024.

Ordlista om inre säkerhet. På adressen <https://sanastot.suomi.fi/sv/terminology/02462623-9925-43d7-b117-2ee271cebdb7>. Hämtad 10.6.2024.

Polisen: Hatbrott. På adressen <https://poliisi.fi/sv/hatbrott>. Hämtad 13.6.2024.

Polisyrkeshögskolan: Spelpolisen. På adressen <https://polamk.fi/sv/spelpolisen>. Hämtad 31.5.2024.

Polisyrkeshögskolan: Utveckling av spelpolisverksamhetens kompetens och strukturer (SPELPOLISEN). På adressen <https://polamk.fi/sv/utveckling-av-spelpolisverksamhetens-kompetens-och-strukturer-spelpolisen>. Hämtad 31.5.2024.

Radicalisation Awareness Network 2017. RAN MANUAL. Responses to returnees. Foreign terrorist fighters and their families. På adressen https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files_en?file=2020-09/ran_br_a4_m10_en.pdf. Hämtad 31.5.2024.

Regionförvaltningsverket: Tillsyn över undervisningsväsendet. På adressen <https://avi.fi/sv/valj-arende/privatperson/tillsyn-och-klagomal/undervisning-och-kultur/undervisningsvasendet>. Hämtad 16.6.2024.

Rädda Barnen rf: Webbutbildning. Våkivaltaisens ekstremismen ja radikalisoitumisen kohtaaminen nuorisotyössä. På adressen

<https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme/mita-teemme/lasten-suojeleminen/ekstremismia-ennaltaehkaiseva-tyo/ammattilaisten-koulutus/verkkokoulutus-vakivaltainen-ekstremismi-nuorten-parissa/>. Hämtad 31.5.2024.

Salmenkivi, Eero & Åhs, Vesa 2022. Selvitys katsomusaineiden opetuksen nykytilasta ja uudistamistarpeista. Undervisnings- och kulturministeriets publikationer: 2022:13.

Undervisnings- och kulturministeriet, Helsingfors. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-775-8>. Hämtad 31.5.2024.

Social- och hälsövärdministeriet: Jämställdhetsintegrering. På adressen <https://stm.fi/sv/jamstalldhetsintegrering>. Hämtad 13.6.2024.

Statsrådet 2023. Ett starkt och engagerat Finland: Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering 20.6.2023. Statsrådets publikationer 2023:58. Statsrådet Helsingfors 2023. På adressen <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-795-9>. Hämtad 13.6.2024.

Strafflagen 39/1989. På adressen

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1889/18890039001?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=strafflag>. Hämtad 14.6.2024.

Suomi.fi: Ungdomar och påverkan. På adressen:

<https://www.suomi.fi/medborgare/parforhallande-och-familj/valkommen-till-vuxen-alder/guide/tillstand-att-paverka/ungdomar-och-paverkan>. Hämtad 16.6.2024.

Utbildningsstyrelsen 2014. Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Föreskrifter och anvisningar 2014:96. På adressen

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna_for_laroplanen_for_den_grundlaggande_utbildningen_2014.pdf. Hämtad 31.5.2024.

Utbildningsstyrelsen: Hemundervisning. På adressen <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/hemundervisning>. Hämtad 16.6.2024.

Utlåtande.fi: Utkast till statsrådets handlingsprogram för att bekämpa rasism och främja likabehandling. På adressen

<https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=9819f652-21d9-4328-944f-449964b101a1>. Hämtad 26.6.2024.

Verke. På adressen <https://www.verke.org/sv/>. Hämtad 31.5.2024.